

Crna Gora
Uprava za dijasporu

IZVJEŠTAJ O RADU U 2018. GODINI

Podgorica, januar 2019.godine

UVOD

Ministarstvo vanjskih poslova i naročito Uprava za dijasporu, kao noseći organ uprave nadležan za odnose sa iseljenicima, nastavlja da ostvaruje i dodatno unapređuje saradnju Crne Gore sa svojom dijasporom započetu usvajanjem prve strategije u ovoj oblasti 2010.godine, a nastavljenu institucionalnim jačanjem organa koji sprovodi politiku saradnje i odnosa sa iseljeništvom i kasnijim normativnim uređivanjem ove oblasti.

Zakonom o saradnji Crne Gore sa dijasporom – iseljenicima Uprava za dijasporu je prepoznata kao noseći organ uprave nadležan za odnose sa iseljeništvom u čijem upravnom postupanju je i isključiva nadležnost u ovoj oblasti. Saglasno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG”, broj 87/18), Uprava za dijasporu postala je samostalni organ uprave, nad čijom zakonitošću i cjelishodnošću rada nadzor obavlja Ministarstvo vanjskih

REALIZOVANE AKTIVNOSTI

Uprava za dijasporu, osnovana je oktobra 2013. godine kao organ u sastavu Ministarstva vanjskih poslova. Već 2014. godine usvojena je Strategija saradnje Crne Gore sa iseljenicima za period 2014-2018 i Akcioni plan njene realizacije, a sredinom 2015. godine usvojen je prvi zakon u istoriji Crne Gore koji tretira ovu problematiku, kao prioritetni zadatak utvrđen pomenutom Strategijom.

Tokom 2018. godine Uprava je nastojala da na snažnji i sistematičan način radi na unapređenju odnosa sa našim iseljenicima i njihovim organizacijama, intenziviranju kontakata i saradnje sa iseljenicima kroz realizaciju više projekata i aktivnosti čiji je bila direktni ili indirektni nosilac.

U dijelu sprovođenja pojedinih obaveza predviđenih Zakonom o saradnji Crne Gore sa dijasporom-iseljenicima i Strategijom saradnje sa iseljenicima za period 2014-2018, u toku ove godine realizovane su sljedeće aktivnosti i projekti:

➤ Započeto izdavanje iseljeničke knjižice

Krajem februara 2018. godine Uprava je započela sa izdavanjem Iseljeničkih knjižica, koje su namijenjene svim iseljenicima koji nemaju crnogorsko državljanstvo. Knjižice služe za identifikaciju lica kao pripadnika dijaspore/iseljenika u Crnoj Gori, a za dijasporu imaju i dodatni, emotivni značaj. Knjižice izgledom podsjećaju na crnogorski pasoš, a za iseljenike druge i treće generacije (koje najčešće i apliciraju za Knjižicu), predstavljaju emotivni dokaz i sponu sa njihovom matičnom državom, odnosno zemljom porijekla. S obzirom na restriktivne uslove za dobijanje crnogorskog državljanstva, Iseljenička knjižica je i šansa za povezivanje sa starijom emigracijom sa kojom treba graditi posebnu vrstu odnosa sa akcentom na očuvanje prije svega kulturnog i jezičkog identiteta. U 2018. godini izdato je oko 400 knjižica, a primljeno oko 700 validnih zahtjeva. Najveći broj zahtjeva podnose naši ljudi koji žive u Turskoj, Argentini i drugim zemljama Latinske Amerike, ali su već prisutni i zahtjevi iz Srbije, Makedonije, Luksemburga i dr, što govori o tome da i u ovim zemljama već pristiže druga i treća generacija iseljenika. Baza podataka o izdatim iseljeničkim knjižicama

biće jedna vrste evidencije o ovoj kategoriji iseljeničtva, dakle našoj starijoj emigraciji i iseljenicima koji nemaju crnogorsko državljanstvo.

Zahtjev za izdavanje knjižica popunjava se online na obrascu koji je dostupan na sajtu Uprave za dijasporu. Uz zahtjev za izdavanje knjižice, dostavlja se kopija pasoša, izvod iz knjige državljanina ili drugi odgovarajući dokaz o posjedovanju državljanstva druge zemlje, fotografija i adekvatan dokaz da se radi o iseljeniku ili licu porijeklu iz Crne Gore. Sva potrebna dokumenta moguće je dostaviti elektronski i lično u prostorijama Uprave. Nakon provjere i dobijanja potvrde iz MUP-a CG da lice nema crnogorsko državljanstvo, istom se odobrava izdavanje knjižice.

➤ **Usvojen novi Zakon o saradnji Crne Gore sa dijasporom – iseljenicima**

Prvi Zakon o saradnji Crne Gore sa iseljenicima usvojen je jula 2015. godine. S obzirom da je ovim zakonom po prvi put normativno regulisana ova problematika, njegovo usvajanje rezultiralo je nizom unapredjenja na planu jačanja odnosa i saradnje sa iseljenicima. Osnovan je Savjet za saradnju sa iseljenicima kao savjetodavno tijelo Vlade Crne Gore koje čine predstavnici iseljenika, predstavnici državnih organa i institucija, a organizovane su i tri godišnje sjednice ovog tijela. Takodje su organizovane dvije manifestacije „Dani iseljenika“, koja je utemeljena Zakonom sa ciljem da postane tradicionalna ljetnja manifestacija na kojoj će se okupljati dijaspora u Crnoj Gori, dodijeljene su prve nagrade istaknutim iseljenicima i njihovim organizacijama, započeto je izdavanje Iseljeničke knjižice, organizovana naučna konferencija sa ciljem ujedinjavanja ljudskog i intelektualnog kapitala u Crnoj Gori i dijaspori itd.

S obzirom da je ovim zakonom po prvi put je normativno tretirana oblast saradnje i odnosa Crne Gore sa iseljeničtvom, radilo se o jednom pionirskom poduhvatu, pa koliko god je zakonodavac pokušao da maksimalno obuhvati ovu oblast, tek su se kroz njegovu primjenu mogle uočiti određene pravne praznine, nedorečenosti i druge nejasnoće zbog kojih se pristupilo izmjeni i dopuni Zakona.

Kako je obim izmjena i dopuna prelazio 50% osnovnog teksta, krajem juna 2018.godine usvojen je novi Zakon o saradnji Crne Gore sa dijasporom – iseljenicima.

Najznačajnija novina koju uvodi novi Zakon jeste mogućnost sufinansiranja programa i projekata organizacija iseljenika na osnovu javnog konkursa. U poglavlju koji uređuje način raspodjele sredstava za očuvanje i jačanje saradnje sa iseljenicima, inkorporiran je niz odredbi kojima se uređuje pružanje podrške jačanju saradnje sa iseljenicima kroz sufinansiranje projekata i programa organizacija iseljenika, uvedeni su kriterijumi za vrednovanje programa i projekata, obim sufinansiranja, objavljivanje javnog konkursa, formiranje i rad Komisije za vrednovanje programa i projekata i propisan je pravni osnov za donošenje podzakonskog akta za vrednovanje programa odnosno projekata organizacija iseljenika.

Na ovaj način stvoren je jasan pravni osnov za pružanje podrške radu i aktivnostima organizacija iseljenika koje su važni partneri matičnoj državi u ostvarivanju i unapredjenju odnosa sa iseljenicima. Uprava će u skladu sa pomenutim zakonskim rješenjem raspisati Javni konkurs za sufinansiranje projekata i programa organizacija

dijasporu najkasnije do 31.03.2019. godine. Fond planiran za raspodjelu po konkursu iznosi 100.000 eura.

Novim zakonom o saradnji Crne Gore sa dijasporom značajno su unaprijeđene i odredbe u okviru poglavlja „Savjet za saradnju sa iseljenicima“, kao jednog od najznačajnijih rješenja koje je uveo prvi Zakon o saradnji sa iseljenicima, propisana obaveza vođenja dodatnih evidencija o dijaspori, unaprijeđene odredbe koje se tiču izdavanja iseljeničkih knjižica i organizacije manifestacije Dani dijasporu odnosno iseljenika i dr.

Takodje, ovim zakonom se u upotrebu uvodi i termin dijaspora, a kao odgovor na brojne zahtjeve upravo dijasporu i organizacija koje okupljaju našu dijasporu širom svijeta.

I novi Zakon o saradnji Crne Gore za dijasporom – iseljenicima, zadržao je građanski duh i princip jednakog statusa dijasporu - iseljenika iz svih iseljeničkih grupacija iz Crne Gore tj. duh kojim je pisan i prvi Zakon o saradnji Crne Gore sa iseljenicima. Dodatno, ovim zakonom se pojmovi „kultura, jezik, identitet i tradicija“ koriste u pluralu, što je još jedna specifičnost ovog teksta.

Pojedina pitanja, koja su bez sumnje od interesa za iseljeničtvo, poput statusnih prava (državljanstvo i dr), stvaranja pretpostavki aktivnijeg učešća u kreiranju društveno - ekonomskih i političkih prilika u zemlji (glasanje, stvaranje pretpostavki i pogodnosti za povratak iseljenika i dr), nijesu predmet ovog Zakona, ali će svakako naći svoje mjesto kroz aktivnosti i djelokrug angažovanja svih nosilaca saradnje sa iseljeničtvom i posebno, Uprave za dijasporu kao nosećeg organa odnosa i saradnje sa dijasporom.

➤ **Organizovana 12 Ljetnja škola jezika i kulture Crne Gore „Crna Gora moja postojbina“**

Dvanaesta Ljetnja škola jezika i kulture "Crna Gora moja postojbina" organizovana je u terminu od 20 – 30. jula na Ivanovim koritima. Školu je, o trošku organizatora, pohađalo 60oro djece iz dijasporu, iz čak jedanaest zemalja: Albanije, Argentine, SAD, Srbije, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Francuske, Švedske, Španije, Velike Britanije i Makedonije.

Za deset dana boravka u Crnoj Gori polaznici Škole imali su priliku da kroz brojne radionice u prirodi i organizovana razgledanja kulturno-istorijske baštine, na zanimljiv i pristupačan način upoznaju ljepotu i vrijednosti Crne Gore, unaprijede znanje jezika i nauče više o istoriji, geografiji, kulturi, baštini, pjesmama i igrama zemlje iz koje potiču.

U okviru ovogodišnjeg programa Ljetnje škole, organizovane su posjete Cetinju, podlavlčenskom selu Dolovi, Mauzoleju na Lovčenu, kao i Podgorici gdje su polaznici Škole učestvovali na amatersko-sportskoj manifestaciji "Crnogorske svjetske igre", gdje su naši polaznici osvojili i brojne pehare i diplome. Na organizovanoj završnoj

proslavi polaznici su kroz pjesmu, igru i recitale predstavili naučeno, dok je organizator svim polaznicima uručio i diplome o pohadjanju Škole.

Škola je namijenjena je djeci iz dijaspore uzrasta 9 – 15 godina, održava se u ljetnjim mjesecima u Crnoj Gori još od 2007. godine. Školu organizuje Uprava za dijasporu u saradnji sa Zavodom za školstvo, a potpuno besplatno je pohadja 60 mališana iz dijaspore. Za potrebe Škole izrađeni su posebni programi po kojima se izvodi nastava, a koje prate i posebni, za ovu svrhu, izrađeni udžbenici.

➤ **Usvojen Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije saradnje sa iseljenicima 2015-2018, za 2017. godinu**

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 14.06.2018. godine, usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije saradnje sa iseljenicima 2015-2018, za 2017. godinu.

Procentualno, od 41 aktivnost koje je trebalo realizovati, realizovano je 33 aktivnosti (80,5%). Djelimično je realizovana 1 aktivnost (2,4%), a nije realizovano 7 aktivnosti (17%). Budući da je tokom 2017. godine realizovano 13 aktivnosti čija je realizacija bila predviđena tokom 2018. godine, stepen realizacije se povećao na 85,2%.

Izvještaj je rađen na osnovu priloga koji su priložili članovi međuresorne radne grupe iz institucija koje imaju više ili manje dodira sa oblašću saradnje sa iseljenicima. Ocijenjeno je da se radi o kompleksnoj materiji i da su u 2017. godine postignuti izuzetni rezultati, kako u oblasti donošenja normativno pravnih akata u vezi saradnje sa iseljenicima, tako i u osnovnoj djelatnosti rada sa iseljenicima, a to je čuvanje tradicije i jezika Crne Gore (organizacije škola jezika i tradicije) u sredinama prijema, kao i poboljšanja statusa naših iseljenika u sredinama gdje žive.

Tokom 2018. godine kontinuirano se radilo na očuvanju i njegovanju kulture, tradicije i jezika u iseljeničkim sredinama, okupljanju dijaspore u matičnoj zemlji, organizovanju okruglih stolova u zemlji i inostranstvu na teme od interesa za dijasporu, omogućavanju upisa pripadnicima dijaspore na fakultete u CG (2 studenata na Fakultetu za crnogorski jezik i književnost), organizovanju škole jezika u zemlji, informisanju iseljenika o dešavanjima u zemlji i dijaspori, izmjeni i unapređenju normative, pružanju podrške radu i aktivnostima organizacija dijaspore, jačanju njihove međusobne komunikacije i saradnje i dr.

➤ **Organizovana Treća sjednica Savjeta za saradnju sa iseljenicima**

Treća redovna sjednica Savjeta za saradnju sa iseljenicima koju organizuje Uprava za dijasporu, održana je 27. jula 2018.godine u Podgorici.

Savjet za saradnju sa iseljenicima savjetodavno je tijelo Vlade Crne Gore koje je konstituisano 2016. godine, a čine ga predstavnici iseljenika (koje su predlagale najaktivnije i najbrojnije organizacije iseljenika u svijetu), predstavnici organa državne uprave, opština i drugih institucija i udruženja iz Crne Gore.

Formiranje ovog tijela od velikog je značaja za našu dijasporu, jer po prvi put iseljenici imaju mogućnost da preko Savjeta kandiduju pitanja od interesa za iseljeničtvo, ukažu na probleme sa kojima se srijeću i sugerišu načine njihovog rješavanja. Zaključci i preporuke Savjeta su itekako mjerodavni i za Crnu Goru i predstavljaju smjernice pri kreiranju politike saradnje sa iseljenicima kao i konkretnih aktivnosti koje se osmišljavaju upravo kao odgovor na potrebe iseljenika.

➤ Dani dijaspore - iseljenika

U ponedjeljak 30. jula 2018. godine, u organizaciji Uprave za dijasporu i Opštine Gusinje, u Gusinju je održana tradicionalna manifestacija „Dani iseljenika“, čiji je cilj jačanje veza matične zemlje sa iseljenicima.

U okviru programa manifestacije u jutarnjim satima potpisan je Sporazum o bratimljenju opština Gusinje i Peć, organizovan Okrugli sto na teme od interesa za dijasporu, dok je u popodnevnom satima odigrana fudbalska utakmica između „zavičajaca“ i „dijaspore“.

U večernjim satima organizovana je centralna proslava kojoj su prisustvovali brojni gosti iz javnog, političkog i kulturnog života Crne Gore, veliki broj iseljenika i lokalnog stanovništva.

U novoj zgradi Opštine Gusinje u 11h upriličena je ceremonija potpisivanja Sporazuma o bratimljenju opština Gusinje i Peć. Sporazum su potpisali predsjednica Opštine Gusinje Anela Čekić i predsjednik Opštine Peć Gazmend Muhadžeri. Jedan od prioriteta ove dvije opštine je otvaranje graničnog prelaza Murino-Čakor-Peć, što bi olakšalo komunikaciju i protok stanovništva, kao i turista koji sve više posjećuju ovo područje. Takođe će se raditi zajednički na infrastrukturnim projektima bitnim za razvoj ovog područja.

Okrugli sto na temu „Uloga i značaj dijaspore u perspektivi razvoja Crne Gore“, održan je u novoj sali Skupštine opštine Gusinje, a prisutne predstavnike dijaspore pozdravili su potpredsjednik Savjeta za saradnju sa iseljenicima Ruždija Jarović, predsjednica Opštine Gusinje Anela Čekić i direktor Uprave za dijasporu mr Predrag Mitrović. U okviru prvog panela, izlaganja iz oblasti nauke i kulture imali su: v.d. generalni direktor Generalnog direktorata za ekonomsku i kulturnu diplomatiju u MVP Veljko Milonjić, projektni menadžer za istraživanje – Projekat INVO/HERIC u Ministarstvu nauke Saša Ivanović i samostalna savjetnica I za nepokretnu kulturnu baštinu u Ministarstvu kulture Dobrila Vlahović. Po završetku vrlo interaktivne diskusije u okviru prvog panela, uslijedio je drugi panel, na kojem su izlaganja iz oblasti privrede, trgovine, investicija i konzularnih poslova imali: potpredsjednik Privredne komore Crne Gore Ivan Saveljić, načelnik direkcije za politiku i režim spoljne trgovine u Ministarstvu ekonomije Kadrija Kurpejović, načelnica u sektoru za finansije Zavoda za zapošljavanje CG Svetlana Krgović, rukovodilac sektora za istraživanje i analizu u Agenciji za promociju stranih investicija Dražen Vlaović i kordinator odeljenja za regionalne finansijske plasmane u Investiciono-razvojnog fondu Crne Gore Dževad Mekić. Na okruglom stolu pokrenute su brojne teme od značaja za nauku i potrebu uključivanja naučnog potencijala iz dijaspore, skoncentrisanog na prestižnim univerzitetima, naučnim institutima i istraživačkim

laboratorijama širom svijeta, u crnogorsku naučnu zajednicu. Takođe se, u okviru prvog panela, diskutovalo o kulturi, kulturnoj politici i očuvanju bogate materijalne i nematerijalne kulturno-istorijske baštine. Drugi panel bio je u potpunosti posvećen ekonomskoj, privrednoj i razvojnoj problematici, naročito sjevera Crne Gore, kao i mogućnostima investiranja, poljoprivrednog i infrastrukturnog razvoja sjevernog dijela naše države.

U popodnevnim časovima, na Gradskom stadionu u Gusinju, odigrana je prijateljska fudbalska utakmica između predstavnika „matice“ i „dijaspore“. Na početku utakmice intonirana je crnogorska himna, a nastavak je karakterisao sportski duh i dobro raspoloženje igrača. Utakmica je završena izvođenjem penala, a rezultat je bio 2:1 u korist „dijaspore“.

Izuzetno posjećena centralna proslava manifestacije „Dani iseljenika“ održana je istog dana u 20h, na platou ispred OŠ „Džafer Nikočević“. Pozdravne govore prisutnima uputili su predsjednica Opštine Anela Čekić, direktor Uprave za dijasporu mr Predrag Mitrović i potpredsjednik Skupštine CG Branimir Gvozdenović.

U nastavku svečanosti uslijedio je prigodan kulturno – umjetnički program u kojem su učestvovali: Nina Strugar, Žuti Serhatlić, Goran Vratnica, Željko Samardžić, KUD „Džafer Nikočević“, Đorđije Tatić i Sanja Crvenica. Na proslavi je i premijerno prikazan dokumentarni film „Moje Gusinje“ koji predstavlja poklon Uprave za dijasporu Opštini Gusinje i njenoj dijaspori.

U okviru manifestacije „Dani iseljenika“, u utorak 31. jula, sa početkom u 21h u sali Centra za kulturu Opštine Gusinje prikazana je predstava „Mirovna misija“.

Sa centralne proslave „Dana dijaspore“ obezbijedjen je direktan televizijski prenos, što je itekako doprinijelo promociji kako manifestacije i njenog organizatora, tako i afirmaciji brige koju matična država vodi o svojoj dijaspori.

Prva manifestacija „Dani iseljenika“, organizovana je u Petnjici 2017.godine. Manifestacija se vezuje za opštine koje karakteriše veći broj iseljenika i svake godine se organizuje na drugom mjestu. Manifestacija je prilika da se na istom mjestu, u ljetnjim mjesecima kada najveći broj naše dijaspore boravi u Crnoj Gori, okupi što veći broj iseljenika, da im se predstave mogućnosti saradnje koje nudi matica, ali i dogovore projekti za koje interes postoji, a mogu se realizovati u zajedništvu. Ovakva okupljanja omogućuju i širenje mreže i poznanstava između predstavnika organizacija naših iseljenika širom svijeta, ali i mogućnost da se sretnu sa predstavnicima nadležnih državnih i lokalnih organa i dobiju odgovore na pitanja koja ih interesuju.

➤ Rad na izradi podzakonskih akata

U toku 2018. godine pripremljena su dva podzakonska akta, i to: Pravilnik o načinu vrednovanja programa odnosno projekata organizacija dijaspore – iseljenika i Pravilnik o kriterijumima i postupku dodjele nagrada pripadnicima dijaspore – iseljenicima i organizacijama dijaspore – iseljenika, čije usvajanje se očekuje početkom 2019. godine.

➤ **Organizovani konzularni dani u više država**

Uprava za dijasporu je, u periodu od 13. do 21. oktobra 2018. godine, u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova i Ministarstvom unutrašnjih poslova, organizovala konzularne dane u više evropskih zemalja, a sve sa ciljem organizovanja susreta sa udruženjima naših iseljenika i pružanja konzularnih usluga. Konzularni dani održani su u sedam gradova i to: Ljubljani (Slovenija), Beču (Austrija), Minhenu (SR Njemačka), Cirihu (Švajcarska), Luksemburgu (Veliko Vojvodstvo Luksemburg), Briselu (Belgija) i Utrehtu (Holandija). Tokom konzularnih dana, u namjenskom vozilu opremljenom biometrijskom stanicom, obrađivani su zahtjevi crnogorskih državljana za izdavanje pasoša, koji su bili jako zadovoljni zbog mogućnosti da na ovaj način ostvare prava iz domena konzularnih poslova. Uporedo sa pružanjem konzularnih usluga u Sloveniji, Švajcarskoj, Luksemburgu i Holandiji organizovani su i sastanci sa predstavnicima organizacija dijaspore-iseljenika, tokom kojih je bilo riječi o daljim aktivnostima i saradnji sa Upravom za dijasporu. Organizacija konzularnih dana pokazala se kao opravdana aktivnost sa čijom realizacijom bi trebalo nastaviti i u narednim godinama. Njome se istovremeno pokriva i pružanje konzularnih usluga našoj dijaspori, obavljaju razgovori i susreti sa našim ljudima i stiče slika o njihovim potrebama, problemima i pitanjima na koje treba obratiti pažnju uz prisustvo tri direktno nadležne institucije.

➤ **Objavljen Javni poziv organizacijama dijaspore - iseljenika za kandidovanje predstavnika dijaspore - iseljenika za članove Savjeta za saradnju sa dijasporom - iseljenicima**

U skladu sa zakonskom obavezom 12. oktobra 2018. godine objavljen je javni poziv za kandidovanje predstavnika iseljenika u Savjet za saradnju sa iseljenicima. Radi se o savjetodanom tijelu Vlade Crne Gore koje čine predstavnici dijaspore - iseljenika, predstavnici organa državne uprave, nadležnog odbora Skupštine Vrne Gore, opština i drugih institucija i udruženja i istaknute ličnosti koje su se afirmisale u oblastima saradnje sa dijasporom - iseljenicima.

Postupak predlaganja predstavnika iseljenika u Savjet je završen, a u prvom kvartalu 2019. godine se očekuje da Komisija oformljena u ovu svrhu donese predlog kandidata za članove Savjeta, kao i da Ministarstvo, na osnovu kompletnog postupka predlaganja kandidata koji sprovodi Uprava, dostavi predlog akta o obrazovanju Savjeta - Vladi Crne Gore.

➤ **Web aplikacija za evidenciju iseljenika**

Decembra 2018.godine u testnu upotrebu puštena je web aplikacija za upis iseljenika u evidenciju dijaspore Crne Gore. Radi se o web aplikaciji baziranoj na dobrovoljnom popunjavanju upitnika koga čine 22 pitanja, a koja se odnose na lične podatke, zanimanje, kontakt, zemlju prijema, vrijeme iseljavanja, članstva u nekoj iseljeničkoj organizaciji i dr. Na ovaj način dobijeni podaci predstavljaju veliku pomoć u radu sa

iseljenicima i biće osnova za kreiranje mnogih statističkih izvještaja, u zavisnosti od uslova pretraživanja.

Upis se vrši popunjavanjem odgovora na priloženi upitnik do kojeg se dolazi klikom na odgovarajući baner sajtu Uprave. Svečano potpisivanje ugovora o donaciji te aplikacije koju je izradila i donirala makedonska informatička kuća NEXTSENSE, kao i zvaničan početak rada aplikacije planiran je tokom prvog kvartala 2019. godine.

➤ **Dodjela pomoći organizacijama dijaspore i podrška realizaciji njihovih aktivnosti**

Uprava za dijasporu je tokom 2018. godine dodijelila pomoć sljedećim organizacijama dijaspore: Udruženju Alba-Montenegro iz Skadra, Vijeću crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini, Udruženju Crnogoraca Vojvodine i Udruženju Crnogoraca Kosova. Radi se o pomoći koja je dodijeljena za nastavak rada i nesmetanog funkcionisanja ovih organizacija, nabavku opreme, kancelarijskog namještaja i sl.

Za realizaciju konkretnih aktivnosti, programa i projekata koje su od interesa za očuvanje identiteta, jačanje naših zajednica, unapredjenje saradnje sa Crnom Gorom i promociju njene kulture, baštine i nasljeđa u iseljeničkim sredinama, tokom 2018. godine pružena je podrška sljedećim organizacijama: Udruženju Crnogoraca Lovćenac, Udruženju Crnogoraca Novog Sada, Udruženju Crnogoraca Vrbasa i Crnogorskoj nacionalnoj zajednici Beograd, KUD-u »Kruščić«, Udruženju Crnogoraca »Lovćen« na Kosovu, Savezu iseljenika iz Crne Gore u Makedoniji i Zajednici Crnogoraca u Republici Makedoniji.

Uprava je takodje pomogla opremanje Crnogorske sobe u Vevčanima.

Uprava je pomogla i organizaciju lokalnog sportskog događaja pod nazivom Crnogorske svjetske igre, a na kome su učešća uzeli brojni pripadnici dijaspore, kao i polaznici Ljetnje škole jezika i kulture Crne Gore.

U dijelu **praćenja i zaštite statusnih prava iseljenika** u zemljama prijema treba pomenuti aktivno učešće Uprave u radu Međuvladinog mješovitog odbora za sprovođenje Sporazuma između Republike Hrvatske i Crne Gore o zaštiti prava manjina, pomoć crnogorskoj zajednici na Kosovu, te kontinuirani rad na jačanju, afirmaciji i boljem organizovanju crnogorske manjine u R. Srbiji.

Takodje, **planirano je i realizovano više posjeta iseljeničkim sredinama**, prilikom kojih je iskazana spremnost za dalje unapredjenje odnosa Crne Gore sa iseljenicima, konkretizovani pojedini oblici saradnje i pomoći u rješavanju pitanja od interesa za iseljeničtvo, posredno dinamizirane aktivnosti iseljeničkih organizacija, njihova međusobna saradnja i rad na omasovljenju njihovog članstva. Tokom 2018. godine predstavnici Uprave posjetili su dijasporu u sljedećim zemljama: R. Srbija, Sjedinjene Američke Države, Kanada, R. Makedonija, SR Njemačka, Belgija, Holandija, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Slovenija, Austrija, Švajcarska, Hrvatska, Turska.

Zaključak:

Zakonom o saradnji Crne Gore sa dijasporom – iseljenicima Uprava za dijasporu je prepoznata kao noseći organ uprave nadležan za odnose sa iseljentištvom u čijem upravnom postupanju je i isključiva nadležnost u ovoj oblasti. Saglasno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave („Službeni list CG”, broj 87/18), Uprava za dijasporu postala je samostalni organ uprave, nad čijom zakonitošću i cjelishodnošću rada nadzor obavlja Ministarstvo vanjskih poslova.

Važno je naglasiti da su normativno i institucionalno stvorene pretpostavke za sistemsko uređivanje odnosa Crne Gore sa svojim iseljentištvom, koje bi u narednom periodu trebalo da daju i konkretne rezultate u dijelu dobre koordinacije i upravljanja ukupnim ljudskim, intelektualnim i ekonomskim potencijalom koje naše iseljentištvo nesporno ima, a koje je prepoznato kao bitan faktor društveno ekonomskog razvoja Crne Gore, jačanja njenog gradjanskog imidža, nacionalnog i državnog identiteta.